

SLOVENEK

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 22.40
za pol leta " " 11.20
za četrt leta " " 5.60
za en mesec " " 1.90

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petlitrsta (72 mm):
za enkrat 13 t.
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več kot trikrat 8 "

V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Današnja številka obsega 4 strani.

Mladeniški tečaj.

Pri mladeniškem tečaju v Škofji Loki, ki se je vršil 27. t. m. po Zvezini veliki skupščini in javni telovadbi, je ostalo nad 200 fantov, društvenih voditeljev, nekaj deklet, duhovščine in veliko akademikov ter abiturijentov. Po izletu v Crngrob so se predavanja in lepi in prostorni društveni dvorani takoj začela. Referenti so bili vsi temeljito pripravljeni in so stvarno vse skozi obdelali, poslušavci pa so z največjo pazljivostjo sledili ter si notirali bistvene točke. Aplanava je bilo veliko. — Dr. Krek je tako globokopremišljeno in obenem vneto govoril, da je njegova izvajanja velikokrat prekinjeval pravi vihar odobravanja. Najboljše se da karakterizirati Krekov govor tako, kot ga je dr. Ušeničnik, ki je za njim nastopil in s temeljitostjo, ki ga odlikuje, razložil fantom načela socializma. Dejal je namreč: »Pravzaprav, če bi se zdaj razšli in začeli delati po tem, kar nam je dr. Krek povedal, bi bilo dovolj in bi nam ne bilo te prireditve več treba.« F. Terseglav je obdelal apologetiko, umljivo za ljudstvo, obenem pa izčrpujoč vso snov, Ivan Podlesnik je podal stvarno in povdarjajoč vse temeljne točke, praktično navodilo za organizatorično delovanje v naših društvih, A. Jeločnik je govoril o telovadbi, od konca do kraja o vsem, kar tu pride v poštev, Daničar phil. Dolenc pa o razvoju slovenskega dijaštva in razumnosti. Tu podajemo samo dr. Krekov govor — večkrat samo v glavnih obrisih — glede ostalih referatov pa opozarjamo na »Mladost«, ki to soboto izide v dveh številkah skupaj in bo prinesla doslovno vsa predavanja.

Mladeniška in dekliška organizacija.

(Dr. Krekov govor v Škofji Loki.)

Mladenci in dekleta! Govoriti sem se namenil o mladeniški in dekliški organizaciji. Ne bom v izbranem govoru morda par splošnih fraz povedal, temuč cilj moj je, da povdarim temeljne in poglavitne stvari, potrebne, da se načela te naše lepe organizacije vdejsstviijo, ožive.

V Ljutomeru sem na mladeniškem shodu dejal, da je vsakogar dolžnost v zasebnem življenju, da svojemu nasprotniku odpusti in če mu kdo, kakor pravi

Kristus, pripelje zaušnico na levo lice, naj mu ponudi še desno. Če pa gre za družbo, če gre za načela, koder ne prideta nikakor v poštev osebna čast in ugled, temveč gre za vero, za družino, za narod, za cerkev, za državo, tam bi bilo nasprotniku odpustiti smrtni greh po načelih taistega krščanstva! Kajti, kdor bi tako delal, ta bi zatajil lastno prepričanje, izdal in oškodoval interes družbe, ki v njej živi, njegovo versko in svetno naziranje bi bilo mrtvo. Tudi s stališča krščanstva smo v takem slučaju dolžni vrniti četrto — da — stotero in — v podobi govorjeno — sovrážniku, ki nas je udaril enkrat po licu, dati dve za uho! Če je torej meni kdo to zameril, je moglo biti to le nesporazumljenje.

Namen mladeniške in dekliške organizacije je v prvi vrsti ta, da mladi človek v sebi ohrani to, kar je že po naravi dobrega v njem. Življenje je huda, trda stvar. V mladih letih je človek za vse vzore vnet, v starih pa leze bolj in bolj v nezaupljivost in oderuštvo ter postane dolgočasen nesebičen. Mnogo tega naredi kruto življenje. Mladinska organizacija pa ravno stremi po tem, da mladostne dobrote, mladostni ogenj neguje, neti in ohrani.

Kaj je, česar uči mladega človeka lastna organizacija?

Prvič: sposobnosti za prijateljstvo. Za življenje potrebuje človek hrane, za dušo prijateljstva. Prijateljstva trajne vrednosti pa se sklepajo le v mladih letih, poznejša znanstva pa so sklenjena popolnoma ali deloma, čeprav večkrat nezvestno, iz samoljubnih namenov. In glejte, ravno naša organizacija je visoka šola mladostnega prijateljstva, kajti združuje v sebi prijatelje od Mure do Adrije, med njimi pospešuje osebni stik in jih združuje duševno v lastnem glasilu. Ta zavest prijateljstva človeka povzdiguje in oplemeniti, zavest, da smo vsi res ena rodina! Če se samo bere o Slovencih, da na primer prebivajo v Št. Ilji itd., kaj to poma-ga? Ravnotako kakor da bi brali o francoskih vojskah ali kaj drugem. Če pa smo v organizaciji zvezani medseboj, kakor so vsi organi telesa po svojih najfinejših delih, po živčevju, po krvotoku, ki jih oživlja itd., potem šele je naše narodno življenje res življenje. Brez organizacije ni prijateljstva, ker ga življenje ubija. To prijateljstvo pa je priprava za politično in gospodarsko skupnost. In zato želim, da

bi delovanje naše mladinske organizacije bilo vselej pravo poveljčanje, himna prijateljstvu!

Drugo, kar tu hočem povdariti, da je deviza, da je cilj mladinski organizaciji, je sledeče: Mlad človek nima sebičnosti. Star človek preračuna, kadar n. pr. ugiba, ali naj gre, recimo, v Škofjo Loko, koliko ga bo to stalo, koliko bo zapravil. Nasprotno mlad človek. Zanj velja samo en razlog: Zraven moram biti! In glejte, samo organizacija zamore zadržati ta preobrat mladega, poprej požrtovalnega človeka v sebičnosti, ki vse gleda s stališča svoje osebne dobrobiti. Kajti organizacija kaže na skupno korist, ona neguje smisel za druge. Da bi se vsem dobro godilo, to je njen cilj! Tako organizacija zaduši vsako koristolovstvo.

Tretja točka — inteligenca, razumnost. Življenje je tako, da mladega človeka pritira do materializma, do tega, da ima smisla samo za to, s čim bi se prehranil, kako najboljšo preživel, kolikor mogoče več naslad užil. Človek se poniža pod žival. Čut za resnico postaja vedno manjši. Tudi tu poseže vmes organizacija. Vedno se čuje klic: Izobrazimo narod! Toda pomnimo, da je že organizacija sama na sebi izobraževalna! Vtiski včerašnjega nastopa telovadskih čet, slavnostno razpoloženje, zavest skupnosti itd. — nebroj učinkov in čustev, ki se ne dajo meriti ne tehtati, vse to duha čudovito oplodi in razvija. Čudim se, ko pomislim, kako silno je organizacija naše ljudi izpremenila, prerodila.

Četrtič je disciplina. Organizacije morajo biti demokratiške. Otroci seveda ne smejo imeti parlamenta in družinski oče, ki bi hotel začeti vladati ustavno, bi slabo vozil. Toda pri tej zrelosti duha, ki je že v našem ljudstvu, mora vsaka organizacija in prav posebno mladeniška biti taka, da se v njej tudi najmlajši in najmanjši čutijo enakopravne in enakoveljavne. Svojega načelnika, svoje odbornike pa morajo vbogati kot Boga, kajti sami so si jih postavili in večini se mora sleherni vkloniti! V vseh naših društvih mora vladati železna disciplina! Demokracija brez discipline je anarhija. Zato ne trpite nergačev! Ti so najnevarnejši. V naših organizacijah, v našem političnem življenju, povsod, veljaj načelo: Nergači stran!

Pridem do točke, ki je silno važna. To je občevanje z drugim spolom. Načelo

krščanstva v tem oziru je: Medsebojno ljubezensko občevanje ni šala, ni igrača! Kakor hitro mladenič deklici pove svoje nagnjenje, je zavezan. Ljubezen ni za kratek čas! Predpogoj temu pa je spoštovanje do ženskega spola. Spoštovati je treba ženo. Lepa je Selška dolina tu, nedaleč od nas, lepi njeni griči, toda zame je najlepši tisti griček, kjer moja mati počiva. Ženska je trpinka in pred njo mora vsak človek od nas v spoštovanju kloniti glavo! Ni to nevarno, da se v romanjih piše o ljubezni, da se gorko opeva v pesmih, ne — to je nevarno in pogubno, da se o njej piše brez resnobe. Naša sedanja literatura je poniževanje ženskega spola! Naj naša mladinska organizacija skrbi za to, da se ohrani v njenih članih spoštovanje do ženske. Tako bo najlažje ustaviti se težnjam po svobodnem zakonu. Že samo to, da stremijo po tem, kaže, kako je dandanašnji za mnoge spolsko življenje le želja po kratkem času, po hipni utehi. In če bi šlo tako dalje — potem je gotovo, da bo vsaka taka družba propadla, morala propasti!

Pridem do dekliške organizacije. Kmečka gospodinja je dandanes velika reva. Naj bi se v naših organizacijah vzgajale pridne, dobre kmečke žene! Kdor pozna razmere, kdor jih je študiral, mi bo pritril, da so večkrat večje žrtve matere v naših hribovskih krajih, kot so žrtve samostanske device, ki so z vsem preskrbljene, in kako je z delavsko ženo? Povelihih mestih vsaj smem trditi, da delavka živi slabše kot so sužnji v starem veku, da živi z možem in otroci res življenje, ki je človeka nevredno! Ali je to tisti človek, ki je gospodar narave, pa čepi v zaduhli luknji, čigar otroci so rakitični, ki svojo bedo skuša pozabiti v alkoholu, kateremu duh živinsko otopi v teh sramotnih življenjskih pogojih? Pogan, če izvzamemo slučaje krutosti, je, čeprav iz sebičnosti svojega sužnja vsaj zadostno prehranil, celo obilno hranil. In danes še tega ni. Pravim samo to: Naj bi naša organizacija v ženi vzbudila in gojila zavest, da ni sužnja! Ravnotako je z ženo samico, z učiteljico, s poštarico itd. na deželi. Čuti se osamljena revica, nima pokoja, nobenega zadovoljstva, življenje ji mine mehansko. Saj tudi ni čudno v razmerah, ki v njih živi. Drugi! Ne mečimo kamenja na katero od njih, če kaj slabega slišimo, kajti — to

LISTEK.

Gospa McWilliams ob nevihti.

Mark Twain.

»Da«, je nadaljeval McWilliams — to ni bil namreč začetek njegovega govora, — »strah pred nevihto je med najmučnejšimi slabostmi, katere napadajo človeška bitja. Od te slabosti trpijo večinoma ženske, tuintam tudi mali psiček, včasih tudi kak mož. Še posebno žalostna je ta slabost zato, ker jemlje človeku bolj kot katera druga razum, ga stori nedovzetnega za razloge pameti, nesposobnega, da se bi jih sramoval. Ženska, ki bi zrla samemu vragu pogumno v lice — ali miši — izgubi svojo drznost, je čisto proč, ko zagleda sikajoči plamen bliska.

Torej, kakor sem vam pravil, jaz se zbudim od pol udušenega, od nekod prihajajočega krika: »Mortimer! Mortimer!« Kakor hitro se zavem svojih pet čutov, se dvignem v temi in vprašam:

»Evangelina, kličeš ti? Kje si? Kaj pa je?«

»Zaprta v pralnici! Sram naj bi te bilo, da spiš tako, da ležiš, ko razsaja tako grozna nevihta.«

»No, kako naj se pa sramujem, če

spim? To je nesmiselno, človek se ne more sramovati, kadar spi, Evangelina.«

»Ti se ne sramuješ seveda nikoli, Mortimer, to vem jaz prav dobro.«

Slišim zatajeno ihtenje. Ta glas je zamoril ostro besedo, ki je silila na moje ustnice, mesto nje sem se oglasil s sledečimi:

»Mi je žal, draga, mi je res žal. Tega nisem hotel storiti, — pridi ven in —«

»Mortimer!«

»Nebesa! Kaj pa je srček?«

»Zdi se mi, da si še v postelji?«

»Zakaj pa ne? Seveda sem.«

»Vstani v tem hipu! Jaz bi mislila, da bi moral paziti nekoliko na svoje življenje, če že ne radi mene in svojih otrok, pa radi sebe.«

»Ali zlato moje —«

»Nehaj, Mortimer, ti veš, da je pri taki nevihti postelja najbolj nevarni prostor. To stoji v vseh knjigah. Pa tebi je to vse eno, ti ležiš vendar še v postelji in se igraš s svojim življenjem — brezobzirno — Bog vedi zakaj, bržkone iz svojega navadnega pravdanja in —«

»Pri kukavici, Evangelina, saj nisem več v postelji, jaz sem —«

Nenadno je prekinil stavek svetel blisk, spremljan od groznega gromenja in udušenega krika moje žene.

»Evo! Zdaj vidiš, kam dovedejo take stvari. O Mortimer, kako vendar moreš

biti tako brezbožen, da kolneš ob takim vremenu?«

»Saj nisem klel. In to tudi ni prišlo od tega, prišlo bi vse eno, tudi če bi jaz ne zinil besedice; ti veš vendar, Evangelina, ali morala bi vsaj vedeti, da kadar je napolnjen zrak z elektriko —«

»Seveda, le imej zdaj prav, in zopet prav, in še enkrat prav. Ne zapopadem kako moreš ravnati tako, ko veš vendar, da nimamo strel voda in so prepuščeni tvoji otroci in tvoja žena samo milosti previdnosti. Ali kaj delaš? Žveplenko prižigaš? Ob takim vremenu? Si popolnoma ob pamet?«

»K vragu žena, kaj škodi to? Saj je tukaj temno kot v rogu.«

»Ugasni! Ugasni v hipu! Ali nas hočeš nalašč spraviti v kraj? Ti veš vendar, da ne vleče nobena stvar tako nase kot ravno luč.«

Bum-bum-bolum-bum!

»O, poslušaj — glej kaj si naredil!«

»Na kak način? Mogoče, da vleče žveplenka blisek nase, povzroči ga pa gotovo ne — zato sem ti porok.«

Grm-bum-bum-bum-bouf!

»O Bog, Bog! Gotovo je treščilo nekje! Tvoj glas prihaja kot bi — Mortimer — stojiš ti res pred odprtim kaminom?«

»Ta je v resnici v tem hipu moja pregreha.«

»Pojdi takoj proč. Zdi se mi, da si se odločil, da nas spraviš vse v pogubo. Ali ne veš, da boljšega prevajevalca bliska kot odprti kamin —? Kam si pa sel sedaj?«

»K oknu.«

»Za božjo voljo, si izgubil pamet? Pojdi proč od tam v trenutku! Najmanjše dete ve, da je nevarno, stati ob nevihti pri oknu. Ljubi, dragi, jaz vem, jaz ne doživim več dne — Mortimer?«

»Ja!«

»Kako drsanje je to?«

»Jaz sem.«

»Kaj delaš vendar?«

»Trudim se, da bi našel gornje konce mojih spodnjih hlač.«

»Hitro jih vrzi proč! Vendar ne boš oblačil tega blaga ob takim vremenu? Ti veš vendar, da vleče po mnenju vseh avtoritet volneno blago blisek nase. O ljubi, zlato, kaj ni zadosti, da visimo iz naravnih vzrokov v vedni smrtni nevarnosti? In ti delaš vse mogoče, da bi povečal nevarnost. — Tak ne poj vendar! Kako ti pride kaj takega na um?«

»No — kaj pa more to škoditi?«

»Mortimer, rekla ti sem enkrat, rekla ti sem stokrat, da povzroči petje valovanje zraka, kar prekine električni tok in — pri vsem kar je drago — zakaj odpiráš vrata?«

(Konec prihodnjič.)

pravim — čudno bi včasih bilo, če bi se kaj ne zgodilo. In jaz zamorem našim učiteljicam le to svetovati, naj se oklenejo trdno naših dekliških organizacij po deželi, potem bodo zrastle z ljudstvom, mu na srce prirastle in mu neizmerno lahko koristile!

Zdaj se dela na to, da se izpremeni državljanski zakonik. Delajo se velike priprave, gre pa ob ogromni tvarini seveda težko. Po novem državljanem zakonu dobi ženska večje pravice, kot jih je do zdaj imela. Tako bo n. pr. smela jerobinja biti. Ženska bo gotovo ljubeča jerobinja. Moški jerob, to je po navadi nekaj, na kar se človek, ki je slučajno v svoji mladosti bil v žalostnem položaju, da je imel jeroba, ne spominja ravno z veseljem. Drugače bo z žensko jerobinjo, ki bo lahko otroku druga mati. S tem bo pa tudi rešen velik del vprašanja zanemarjene mladine. Kaj to, če zdaj pride h konferenci skupaj par gospodov, ki so vsi zelo dostojanstveni, pa eden poroča: Ta fant je lump! S tem ni nič. Ta fant, ta fant, ta mi je ušel itd. Šele če bo ženska postala v vzgoji sirot in zanemarjene mladine po zakonu priznan sodelujoč faktor, potem bo mladinsko vprašanje šele na pravi poti in bližje uspehu. Takih ljubečih in požrtvovanih žen pa nam bo samo dekliška organizacija vzgojila! Ravnotako bo po novem državljanem zakoniku žena smela biti priča pri oporokah. Koliko socialnega gorja povzroča pri nas dejstvo, da toliko kmečkih gospodarjev umre brez oporoke. Kakšna hrana za advokate! To je žalostno znamenje, ker kaže veliko nezavednost in pomanjkanje gospodarskega smisla in narod, kjer umira veliko posestnikov brez oporoke, gre navzdol. Tudi tu bo od zdaj imela žena vpliv in če bo po organizaciji izobražena, ga bo uporabila v socialno korist.

Omeniti moram tudi dramatične predstave. Naj si bodo diletantske, vendar kako zelo se žena izobrazila, če se za igro pripravlja! Gojimo dramatik, ne toliko za zabavo gledavcem, temveč v korist igravcem. Vse občutke prav uprizoriti, vmisliti se v tuje mišljenje, čustva drugih nase prenesti, to je umetnost, to vzbudi in krepi v človeku čut za lepoto, kar je neizmerne nega vzgojevalnega pomena. Organizacija zbira take talente! Spretnost, ki se rabi pri uprizarjanju vlog, se bo tudi drugod pokazala. Žalibog — na našem gledališču imamo samo kruhoborce, umetnikov nobenih. In vendar kako je naš narod tudi za to sposoben, koliko imamo talentov, kako je naš jezik živ, v stanu izražati najfinejša čustva in največjo strast!

Najvažnejša in najbolj povdarka vredna točka pa je gospodarstvo. V tem oziru ima žena tako veliko nalogo, življenjsko nalogo, da vse druge prekaša. Tu je pravzaprav njeno kraljestvo. Lep hlev, lepo gospodinjstvo, ljubeč domači vrt, čedna živina, kakšen občutek, kakšen vžitek! Zlasti kar se tiče živali, tovarišice človeku. Kdor naravo ljubi, mrtev kamen, klijajoče rastline itd., koliko bolj mora ljubiti žival. Kako prijetno je žival negovati! Tu ne smem pozabiti naših učiteljic. Če bi se učile, recimo v počitnicah, na kaki gospodinjški šoli vrtnarije, mlekarstva, perutninarstva itd., vsakokrat nekaj, koliko bi jim to poleg vžitka prineslo koristi! Če bi se učiteljica tako vmislila v potrebe ljudstva in se mu približala, pa mu obenem kazala tudi dejansko pot do napredka, kako visoko spoštovanje in ljubezen bi si stekla pri našem ljudstvu! Organizacija tudi v tem oziru lahko veliko pomaga. Naj vzbuja v svojih članih smisel za gospodarsko delo, za umno živinorejo, za varčnost in podjetnost obenem itd. Vedno govorimo o državnih in deželnih podporah za kmetijstvo itd., vse to pa, dragi moji, ni nič vredno in ne bo nobenega haska imelo, ako žena ne bode imela smisla in veselja za umno gospodinjstvo. Narod, ki ima gospodarsko izobražene žene, nikoli ne bo propadel!

Torej, dekliška organizacija je nujno potrebna. Vprašate me morda, kako se osnuje? Kako? Začeti je treba, to je vsa skrivnost. Tudi za mladeniško ni bilo bogve kaj svetov — začeli so, zdaj jih je nebroj!

Enega pa ne smem pozabiti, naših kaplanov. Naj mi poreče kdo kar hoče, naj se mi očita karkoli, jaz moram dati pričevanje resnici in to me sili do globoke hvaležnosti nasproti svojim stanovskim tovarišem. Oni so začeli. Letelo je na njih od vseh strani kamenje in blato, oni se niso zmenili, marveč so nosili neprestano na ogenj netiva za ta plamen, ki nas danes tako ogreva. Če torej hočete, dragi mladeniči, dekleta, akademiki, vedeti, kako delati, kako se organizacije lotiti, vam povem le to:

Delajte, kakor so začeli naši kaplani!

Mladeniški tečaj v Škofiji Loki je bil res, kakor se je podarjalo, prvo in pravo

slovensko ljudsko vseučilišče, in viharno odobravanje pri teh besedah je pričalo, da so se poslušavci tega zavedali. Ta samozavest naj bo netivo za delovanje naše mladeniške organizacije!

AVSTRO-OGRSKA.

Nemci proti Čehom.

Mestni svet v Ustju je sklenil, da odpravi na »Besedi« česke napise in da stori vse, da izgubi »Beseda« gostilniško koncesijo.

Minister Ebenhoch

je odpotoval v Hallstatt.

Dr. Lueger

se je pripeljal 30. jul. na Dunaj. Dr. Lueger je zdrav in je na počitnicah zelo zagorel. Na Dunaju, oziroma v Badnu ali Kalksburgu ostane do ponedeljka, nato pa odpotuje na posestvo tvorničarja Piworke.

Čestitka dr. Kudlichu.

Na shodu nemških agrarcev v Pragi, 30. julija, so sklenili, da se zahvalijo dr. Hansu Kudlichu, ker je pred 60 leti predlagal v državnem zboru, naj se odpravi tlaka.

Ogrska volivna preobnova.

»Pesti Hirlap« poroča, da je načrt o volivni reformi na Ogrskem že spisan, a da ga vladar še ni potrdil. Andrassy poleti izpopolni načrt glede na pluralni način volitev, kateremu se upirajo tudi v večini. Andrassy se bo najbrž oziral na ugovore in bo vstavil tudi zahtevo, da bodo smeli čez nekaj časa voliti le taki volivci, ki znajo mažarsko.

Košut in Justh.

V Budimpešto je došel Justh, da se posvetuje s Košutom o zadevah, ki jih bo obravnaval 4. ali 5. avgusta ministrski svet.

Okrožna zastopstva v Bosni in Hercegovini.

»Hrvatski Kruni« poročajo iz Sarajeva, da je pozvalo skupno finančno ministristvo sarajevsko deželno vlado, naj hitro uvede okrožna zastopstva v Bosni in Hercegovini.

Prestolonaslednik in obrtniki.

Dne 26. julija je obiskal prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand kromeriško razstavo. Ob tej priliki je rekel cesarskem svetniku Jandi: »Z zanimanjem zasledujem gibanje obrtnikov v državi. Prepričan sem, da dejansko čakajo boljši časi kvalificirani, stvarno in teoretiško izobražen obrtni stan.

Epidemijska postava.

Avstrija ima že precej časa postav o živinskih kužnih boleznih, postav o epidemijah pa še vedno izdelujejo. Notranje ministristvo je izdelalo namreč obširen zakonski načrt o obrambi in zatiranju nalezljivih bolezni. Z načrtom se zdaj pečajo ostala ministristva. Starejša določila o nalezljivih boleznih določajo, da nastopijo oblasti šele, če je že izbruhnila epidemija. Proti kozam in koleri je zgodaj nastopala. Na higijeno se je oziral že dekret dvorne pisarne iz leta 1830., ki pa ni bil povsod izveden, notranje ministristvo je pa ob koleri leta 1848. izdalo predpise, kako postopati ob epidemijah, ki so že zdaj veljavni. Administrativnim potom so ob nevarnostih kuge in kolere l. 1848., 1878., 1885., 1892. do 1895. opozarjali na važnost obrambnih sredstev. Državna sanitetna postava iz l. 1870. pridržuje državi uporabo postave glede na nalezljive bolezni, pomagati pa morajo občine. Nameravana epidemijska postava se bo gotovo ozirala na izkušnje na Francoskem, v Belgiji, na Nizozemskem in na Ogrskem. Obsegala bo določila o 15 epidemijah in pooblaščala državo, da sme vporabljati postavu tudi po potrebi za gotove bolezni. Nalezljive bolezni se bodo morale naznaniti. Dopustno bo, da bodo smeli osamiti bolni sumljive osebe, če ne bodo imele primernih stanovanj, kar bo veljalo še v večji meri za bolnike, ki jih bodo lahko prisilili, da morajo v bolnišnice za epidemične bolezni. Upravne oblasti bodo imele pravico razkužiti stvari. Obenem se tudi določi odškodnina za škodo, ki jo povzroči razkužjenje, katero bodo morale morebiti pokriti dežele ali pa občine, kar še ni določeno.

SRBI V BOSNI.

Sarajevo, 31. julija. Osrednji odbor srbske narodne organizacije je na zborovanju v Sarajevu sklenil sklicati srbsko narodno skupščino v Sarajevu, kjer bodo zastopani vsi bosanski in hercegovski okraj po delegatih. Shod naj bi se vršil oktobra meseca. Obenem se je sklenilo etablirati v Sarajevu stalno srbsko narodno tajništvo, kojega naloga bo sprejemati pritožbe proti vladi itd. Čuje se, da bo vlada tej nameri stavila na pot velike težkoče, če je ne bo popolnoma onemogočila.

TURČIJA USTAVNA DRŽAVA.

Prvi mladoturški ljudski shod.

Dne 29. julija se je vršil v Odeonskem gledališču prvi mladoturški ljudski shod. Borzni agent Zela Nuri beg, je rekel, da je dal sultan pred 32 leti ustavo, a jo zopet nazaj vzel, ker ljudstvo še ni bilo zanj zrelo. Med tem, ko je tekla v Rusiji in v Perziji kri, se v Turčiji ni skrivil las. Zahvalo smo dolžni armadi. Mladoturke so preganjali, kakor mačka miši, a zdaj priznavajo, da so najboljši domoljubi. Zvesti hočemo ostati sultanu in parlamentu. Če gradimo po evropskem zgledu tvornice in železnice, postanemo lahko najbogatejša dežela na svetu. Na shodu so govorili tudi Grki in Armeni.

Sultanov ljubljenec žrtev ustave. — Turški dostojanstveniki in ustava.

Sultanovega ljubljence Izet pašo je odnesel sedanji ustavni vihar v Turčiji. Izet paša je Damaščan, izobražen. Bil je najvplivnejši sultanov svetovalec, brez katerega sultan ni mogel ostati, dasi ga je dal leta 1898. zapreti za en dan. Brez njegovega posredovanja ni smel nihče govoriti s sultanom, dasi so ga sovražili ministri in zastopniki inozemstva. Izet paša je povzročil armensko klanje. Izet paša je znal, koliko sovražnikov da ima in je za to pobegnil, a so ga prijeli. Dobili so pri njem 3,000.000 frankov v gotovini in nakaznico na 1,200.000 funtov, ki jih je imel naloženih v inozemstvu. — Srečnejši kakor Izet paša je pa pobegnil poljedelski minister Selim Melhame, ki je s pomočjo italijanskega poslanstva pobegnil z rodbino na italijanskem parniku. — Poroča se, da je odstopil naučni minister, načelnik tajne policije, Izmail paša je pa baje zblaznel. — V Carigradu se je povrnil prejšnji maršal Fuad paša. — Velikega artiljerijskega mojstra in generalnega nadzornika vojaških šol, Zeli pašo, je insultiral pred porto sin Fuad paše. — Novi bejrutski vali Mehmed Ali beg se je moral vrniti v Carigrad.

Sultanova prisega na ustavo prisiljena.

Sultan je prisegel na ustavo, ker so to zahtevali vojaki brzojavno.

Časopisje

Inozemsko časopisje sme zdaj neovirano v Turčijo. Turško časopisje zdaj ostro napada višje uradnike. Zlasti napadajo Zeli pašo in rodbino Melhame. Grško časopisje napada »Novo Vreme«, ki je zahtevalo, naj ne volijo Grki in Armeni. Tudi z zunanjo politiko se peča turško časopisje. Pred vsem zahteva, naj se vrede notranje zadeve. Turško časopisje že kaže različne struje. »Saba« in »Hatejrat« pišeta v smislu Jildica, »Ihdam« je zmeren, »Serneti Junun« pa skrajne zahteve. Ustanovila sta se tudi dva vojaška lista.

Cenzura brzojavk.

Brzojavna cenzura ni popolnoma odpravljena. Dognalo se je, da so črtali v brzojavkah več neljubih stavkov.

Proračun.

Ministrska komisija se peča z vreditvijo proračuna. Črtala je že dohodke mnogim visokim uradnikom in znižala sultanovo civilno listo.

Armada.

Vsi častniki, ki niso bili povišani zadnjih pet let, se povišajo. Vojno ministristvo je odposlalo 3. armadnemu zboru 200.000 uniform. »Ihdani« zahteva, naj armada pri-seže na ustavo.

Makedonske reforme.

Reformna akcija v Makedoniji bo po sklepu vevlasti počivala. Sultan ima en mesec časa, da sam izvede reforme. Koncem avgusta imajo carigradski poslaniki konferenco, nato izdelajo nov reformni načrt.

Turški častniki slave četaše.

Grški in bulgarski vstaši ponujajo predajo. Turški častniki v Solunu navdušeno sprejemajo vstaške voditelje. Zvečer 30. julija so turški častniki pogostili vstaške voditelje. Upajo, da v kratkem odlože vse čete orožje.

Grški patriarh proti ustavi.

Grška sinoda in tudi del časopisja ni zadovoljen z grškim patriarhom Joahimom, ker je izjavil svoje obžalovanje velikemu vezirju zaradi obnovitve ustave, in je v istem smislu nagovoril grške manifestante. Proti patriarhu prirede Grki protestni shod.

Politiški jetniki.

V Solunu so izpustili vse političke jetnike. V Carigradu so slavlili izpuščene armenske politične jetnike. Adanski vali je izpustil sedem političnih jetnikov.

Iz Carigrada.

Novemu angleškemu poslaniku so priredili mladoturki viharne sprejem. V govorih se napadajo ptuje železniške družbe in zavodi, kakor tudi Grki in Bolgari.

NASI V TRAPANU.

Navdušenje za Nasijo v Trapanu presega že vse meje. Njemu na čast so priredili celo veliko procesijo.

RUSIJA.

Ruska vlada je odklonila, da se uvede nemščina po državnih šolah v provincah ob Vzhodnem morju.

REVOLTA V FRANCOSKI KAZNILNICI.

V pariškem osrednjem zaporu se je uprlo 500 kaznjencev, ki so premagali paznike, porušili mreže in hoteli uiti. Pehota in artiljerija sta jih zapodili na dvorišče. Upor ni še popolnoma zadušena, ker vodstvo noče postopati nasilno.

ANGLEŠKI OGLEDUHI V KIJELU.

V Kijelskem vojnem pristanišču so prijeli dva višja angleška mornariška častnika. Zaplenili so njunino korespondenco, ki ju zelo kompromitira.

Dnevne novice.

+ **Liberalci in Nemci.** Dnevnik slov. liberalcev pridno pobira stopinje za nemškimi listi. Zadnji teden je vzel v varstvo mariborskega protestantskega pastora ter napadal katoliškega duhovnika dekana Gaberca. Sovraštvo naših liberalcev do katoliške stvari je tako veliko, da rajši hodijo tudi za Nemcem, če je le nasprotnik katoliške vere, kakor pa za Slovencem. Najprej so liberalci, in le če kaj nese, tudi narodni!

+ **Dr. Korošec** — dekan. Celjski liberalni listi so postali nasproti dr. Korošču nenadoma izredno prijazni in ljubeznivi. Ponujajo mu kar dve dekaniji, in sicer dekanijo v Šmarju ter dekanijo v Ljutomeru. Pater Korošec je gotovo patru Špindlerju ter njegovim konfratrom v celjskem liberalnem klostru hvaležen za to velikodušno ponudbo. Ob enem pa nas prosi dr. Korošec, naj konstatiramo, da se ne pogaja za nobeno župnijo. To je treba pibiti, ker bodo sicer liberalci črez mesec zagnali glas: Glejte, propal je s svojimi prošnjami! Te žalosti pa pater Korošec tudi patru Špindlerju noče narediti!

+ **Osebnostna vest.** Prevzel je gosp. Fr. Pograjc, potovalni uradnik »Vzajemne za varovalnice v Ljubljani«, glavni zastop ravno iste v Mariboru ter se ob enem poroči z gospodično Zofko Kovačič, hčerko Franca Kovačič, trgovca in posestnika na Idriji pri Bači. Čestitamo!

+ **Premeščen** je aspirant drž. železnice gosp. Rajko Beslan iz Gorice v Kranj.

— **Po bombi za župana v Gorici** — **Bombig.** Govori se, da se dr. Marani brani zopet prevzeti čast goriškega župana in da bode zato izvoljen za goriškega župana Ultralah, trgovec Jurij Bombig, sedanjí podžupan. Laštvo bo temu možu vse, gospodarstvo zadnja stvar in morda bo ravno on zadnja stopnjica, po kateri pride v mestno hišo — vladni komisar.

— **Novo mašo** bo daroval dne 9. avgusta v Ajdovcu pri Žužemberku P. Mohor Gnidovec, duhovnik reda sv. Frančiška.

— **»Fascio giovanile.** V Gorici so ustanovili Lahi društvo »Fascio giovanile«, v katerega se bode sprejemalo dečke in mladeniče v starosti 14 do 24 let. — Taki so najboljši — za kamenje in kravale!

— **Skrivnostna aretacija.** Včeraj so aretirali v Gorici nekega Viktorja Molesinija, ki je moral kaj posebnega zagrešiti, ker na policiji nočejo povedati vzroka aretaciji!

— **Društvo upravnih uradnikov avstrijskih kaznilnic in jetnišnic.** Vendarle je prišlo tudi v Avstriji do ustanovitve društva, kakor ga imajo Nemška in druge države že dolgo let. Ustanovilo se je namreč društvo, ki ga tvorijo možje mnogih izkušenj, društvo, ki bo po svojih močeh sodelovalo pri reševanju gotovo jednega najvažnejših socialnih uprašanj, t. j. kako zatirati zločinstva s času primerno izpopolnitvijo kazenskega zakonika in zakonika o izvršitvi kazni, o oskrbovanju in varstvu. Društvo bode delovalo tudi na to, da se čim preje odpravijo ona kazenska navodila (norme), ki so bila sicer svoječasnno prav primerna, a so zastarela in povzročajo dandanes veliko gorja. Novo ustanovljeno društvo bode obračalo posebno pozornost tudi na to, kako kazensko postopati z mladino. Da je ta zadeva dandanes res nujno potrebna, je pokazal tudi sam pravosodni minister, ko je lansko leto javno izrekel željo, naj se vendar ne mudi nič več časa, ampak če se že novi kazenski zakonik v dogledni dobi ne uveljavi, naj se vsaj v bolj važnih točkah poskrbi s posebnim zakonom v stvari kazensko-pravnega postopanja in kazensko-pravnega varstva za mladino. V resnici so pa nedostatki v tej zadevi tako kričeči, da se sleherni dan lahko računa na velik dobiček, kolikor prej se temu zlu odpo-more, Novo društvo se mora z veseljem

pozdraviti že tudi radi tega, ker so vele-
važni posel o njem prevzeli možje, ki so
svoje življenje posvetili delovanju v kaz-
nilnicah in jetnišnicah; ti so po svojem
dolgoletnem službovanju spoznali ne le
vse napake starega kazenskega zakonika
temveč so tudi gledali s pomilovanjem na
marsikatero nesrečo, ki je proizšla iz pre-
več tenkovestne uporabe starega kazen-
skega zakonika. Njihova naznanila se
bodo v prvi vrsti pečala z zadevo, kako
ravnati z mladino, ki je zapadla kazni; za
javnost bodo taka naznanila tudi velikega
pomena, ker bodo pospeševala popravilo in
izdajo novega, že itak izdelanega zakoni-
ka za kazensko-pravno ravnanje z mla-
dino. Ta zakonik je tudi gosposki zbor-
nici že predložen ter se bo prihodnjo jesen
posvetovalo o njem; ker je pa v nekaterih
važnih točkah pomanjkljiv, ga od mnogo
strani po pravici napadajo, kar gotovo
tudi ovira njegovo oživotvorenje. Opo-
zarjamo torej slavno občinstvo na usta-
novljeno društvo upravnih uradnikov vseh
avstrijskih kaznilnic in jetnišnic z začas-
nim sedežem v Gradcu, (c. kr. kaznilnica),
ter želimo in priporočamo, da naznanijo
svoj pristop k društvu udje in sotrudniki
v kar največjem številu iz vseh stanov in
krogov, ki se čutijo interesirane. Le tako
bode novo društvo moglo prav in ugodno
rešiti svojo nalogo in odpraviti vse nedo-
statke, ako ga bode tudi širše občinstvo
podpiralo.

— **Jubilejna slavnost v Postojni.** Za
jubilejsko slavnost, katero prirede dne 8.
in 9. avgusta t. l. v Postojni gasilna in dru-
ga društva, je veliko zanimanje. Priglaše-
na so vže razna društva in več skupin v
narodnih nošah. Vspored: Zvečer ob 9.
uri slavnostni spreved z baklado po trgu
in zažiganje kresov. Zbirališče ob pol 9.
uri pred občinsko pisarno. Dne 9. avgusta:
Zjutraj ob 4. uri budnica. Dopoldne ob pol
8. uri zbirališče pred občinsko pisarno.
Ob 8. uri slavnostni spreved po trgu na
slavn. prostor na prostem, tam slovesna
sv. maša, po sv. maši defilacija, poklon,
čestitanje in izraz vdanosti. Ob 10. uri do-
poldne skupni obisk jame. Ob 1. uri popol-
dne banket v hotelu Ribnik. Popoldne ve-
lika jubilejska slavnost na slavnostnem
prostoru z godbo, petjem, plesom, šaljivim
srečolovom, koncertom, raznimi ljudskimi
igami itd. Vdeleženci naj prijavijo najkas-
neje do 5. avgusta udeležbo in naročila na
banket ali kosila načelnistvu prostovolj-
nega gasilnega društva v Postojni, kjer se
naročujejo tudi vstopnice. K sodelovanju
in udeležbi vabi častna društva, doslužne
vojake in vse državljane jubilejski od-
bor.

— **Lah streljal z revolverjem na slo-
venskega fanta.** V noči na 12. t. m. je sli-
šal posestnikov sin Janez Rode v Černu-
čah laške fante mimo očetove hiše kričati
in peti. Da bi videl, kdo razgraja, stopil
je slečen v spodnjih hlačah na prosto.
Ko se jim je približal do par korakov,
ustrelil je na njega 29 let stari dela-
vec Juri Gja-Batta. Krogla je zadela Ro-
deta na vrat in poškodba je bila smrtno-
nevarena. Obdolženec se zagovarja, da ga
je Rode s koso napadel in da je to storil
v silobranu. Ta zagovor je bil pa lažnjiv,
zato bode pa tudi Lah sedel eno leto v
težki ječi.

— **Razstava pletarskih izdelkov v
Dolskem** traja le še do ponedeljka, na kar
opozarjamo p. n. občinstvo, sosebno Ljub-
ljančane. Na razstavi je bilo doslej največ
— Nemcev. Žalostno!

— **Splošna organizacija zdravnikov
na Kranjskem.** Splošna organizacija va i
gospode zdravnike na razgovor, kateri se
vrši dne 6. avgusta ob 6. uri popoldne v
mali dvorani hotela »Union« o materijelnih
razmerah železniških zdravnikov. O tem
vprašanju poroča nalašč sem došli zdrav-
nik gosp. dr. Nerač s Češkega. Poleg tega
poroča g. dr. Defranceschi o poškodbenih
naznanilih. Opozarjajo se na ta razgovor
posebno za to interesirani gg. železniški
zdravniki, kateri naj ne zamude v svojem
lastnem interesu udeležiti se tega ravno
zanje važnega razgovora. — V Ljubljani,
dne 27. julija 1908. Odbor splošne organi-
zacije zdravnikov na Kranjskem.

— **Slovesna otvoritev planinske koče
na Begunjsčici** je nepreklicno dne 2. av-
gusta po že objavljenem dnevnem vspore-
du, namreč ob 11. uri sv. maša in nato
blagoslovljenje s primernim nagovorom.
Udeležba obeta biti nenavadna, kajti Be-
gunje pohite ta dan skoro polnoštevno na
svoj Triglav, da s tem pokažejo, da so
hvaležni radovoljski podružnici planinske-
ga društva za dobroto, ki so jo dobile rav-
no z zgradbo te koče. — Za dobro in skrb-
no postrežbo je preskrbljeno, a tudi oni, ki
prihite že v soboto na Begunjsčico, dobe
mehko prenočišče. — Kdor hoče preživeti
nekaž uric v gorskih višavah brez vrato-
lomnega kolovratenja po strmih in nepri-
stopnih stezah, naj pride na Begunjsčico.
Zal mu ne bode te ture, zagotavlja ga s
planinskim pozdravom odbor.

— **Vojno brodovje pred Opatijo.** Iz
Opatije se nam poroča: Danes, sredo 29.
julija je priplulo vojno brodovje v Adrijan-
sko morje. Tri največje vojne ladje so
ukrcane pred Opatijo. Ljudstva je na sto-
tine. Vročina je poglobila. Morje je krasno.
Vrhu jambora vihra na admiralski ladji
zastava. V nedeljo priredi tukajšnje dru-
štvo »Flottenverein« na morju v čast av-
strijskim pomoščakom, katerih bode blizu
4000, veselico na obali pred »Kvarnero«.
Resnica je, da so avstrijski pomorščaki
vrli, kot jeklo trdi in neupogljivi proti vsem
težavam, katere morajo prestati.

— **Tečaj v Splitu.** Danes so se odpo-
slali udeležencem »Hrvatsko-slovenskega
pedagoško katehetskega tečaja« certifi-
kati za popust pri vožnji na brzoparniku.
Direkcija bosanskih železnice zahteva, da
se navede proga, po kateri se bodo udele-
ženci vozili, kar bo izvršil dr. pl. Jambre-
kovič. Za certifikate, ki se bodo dobili v
Splitu, se plača odškodnina 1 K.

— **O bivanju morilca Foedransperga**
v Carigradu poroča »N. F. Presse«, da je
on di bil nekako pred osmimi leti uradnik
orientalske železnice s plačo 140 K. Za-
služil pa je veliko postrani, ker je bil iz-
vrsten risar in je za turške vojaške dostoj-
anstvenike risal karte in načrte. Pečal se
je tudi z rezbarstvom in cizeliranjem. Sta-
noval je v Sv. Stefanskem predmestju.
Bil je zelo znan. Oženil se je z neko lepo
Grkinjo, ki ni imela dote. Imel je z njo dva
sinova. Kaj je z njimi zdaj, se ne ve. Od
železnice ni bil spoden, ampak je sam ne-
koč izginil.

— **Iz Železnikov.** V našem trgu se
priredi dne 16. avgusta slavnost, katere
bo, kakor upamo, jako lepa. Naše »Pro-
stovoljno gasilno društvo«, katero se je
ustanovilo ob 50-letnici jubileja Nj. Veli-
čanstva cesarja Franca Jožefa I. leta 1898,
namerava ta dan obhajati svojo desetlet-
nico in ob enem proslaviti 60-letni cesar-
ski jubilej. Ker se pa letos po raznih kra-
jih od nekdanjih tamošnjih bojevnikov
proslavlja tudi tridesetletnica okupacije
Bosne in Hercegovine, se hoče ob tej pri-
liki tudi pri nas po inicijativi načelnika
naše požarne brambе, g. Franca Košmelja,
kateri se je kot častniški namestnik udele-
ležil te okupacije, bil tam ranjen in pohva-
ljen za hrabrost, povabiti vse še živeče
takratne bojevnike iz okolice in Selške do-
line, da se med nekdanjimi tovariši v ve-
seli družbi spominjajo težkih časov, ki so
jih pred 30. leti doživeli v Bosni in Herce-
govini.

— **Prostovoljno gasilno društvo v Zg.
Šiški** priredi v nedeljo, dne 2. avgusta t.
l. v gostilni J. Kavčiča, »pri Svedraču«, v
Kosezah vrtno veselico s sodelovanjem
tamburaškega kluba »Spodnja Šiška« in
domačega pevskega zbora. Začetek ob 3.
uri popoldne. Vstopnina prosta. V slučaju
neugodnega vremena se vrši veselica pri-
hodnjo nedeljo, dne 9. avgusta.

— **Sloviti »izdelovatelji« umetnih dija-
mantov Lemoine,** sin bivšega francoskega
konzula v Trstu, se baje skriva v Trstu.
Te dni ga je prišel iskat eden najspretnej-
ših detektivov iz Pariza.

— **Ogenj v zagrebški ulanski vojaš-
nici.** Dne 30. julija ob 1. uri ponoči je pri-
šlo goreti v hlevih 15. ulanskega polka.
Konji so se splašili, se odtrgali in pobeg-
nili. Pogrešajo 15 konj.

— **Smrtna kosa.** V torek so pokopali
v Pevmi gospi Terezijo Mikluš, rojeno
Černe

— **Nasilnosti v Trstu.** 30. t. m. ponoči
so tri barabe nekega Dalmatinca, ki je bil
tako neumen, da je preje z njimi popival in
jim plačeval, ko so se vračali domov, na-
padle, mu vzele 30 K, ko pa je jel vpiti
in se branil, ga v morje vrgli, iz katerega
se je pa rešil. Policija je napadalce kmalu
prijela.

— **Obesil se je v Trstu na drevo neki**
Adalbert Bernaschek.

— **Goriški pešpolk št. 47.** je odšel na
velike vaje do Sotijeve.

— **Vrpad Zentojeve hrvaške banke v**
Ameriki. Zottiju se je posrečilo, da so ga
rešili proti varščini 25.000 dolarjev. Takoj,
ko je bil Zotti prost, je pustil varščino in
pobegnul. Na tisoče Hrvatov je okodova-
nih za svoj trdo prisluženi denar.

— **Bojevit maska.** Dne 1. marca t. l.
vršila se je predpustna veselica v Jane-
žičevi gostilni v Domžalah. Vršil se je
ples, na katerega so prišli nekateri fantje
maskirani, med njimi Ferdinand Petek,
bahtarjev sin v Podrečju. V veži je Petek
udaril fanta Ivana Koprivnikarja brez vsa-
kega vzroka. Prišlo je med obema fanto-
ma do pretepa, tekoma katerega je Petek
nasprotnika z nožem sunil. Sedel bo za to
pet mesecev težke ječe.

— **Tatinska vlačuga.** Marija Dolinšek,
26 let stara dninarica, pristojna v občino
Luče na Štajerskem, je bila že trikrat za-
rad tatvine predkaznovana. Lansko leto
meseca novembra je izmaknila mlinarici
Planinšek v Zagradišču 4 K vredne co-
pate. V zahvalo, da ji je dala Ana Podlo-

gar v Ljubljani prenočišče, odnesla je njej
in njenim sestanovalkam obleke v vred-
nosti 45 K 50 vin., potem pa je pobegnila.
Dne 8. junija t. l. je obiskala svojo znanko
Marijo Cvirn in jo prosila, da naj ji posodi
za praznike nekaj boljše obleke. Cvirn ji
je res obleko vredno čez 30 K posodila, a
je ni bilo več nazaj. Od tod je prišla v
Boh. Bistrice ter se udinjala pri Justini
Ogrin za dekle. Takoj ji je prosila za par
kron predujema in ko ga je dobila, je ka-
kor po navadi izginila in se brez dela
okrog potepala. Sodišče ji je priznalo 8
mesecev težke ječe, potem se bo pa od-
dala v prisilno delavnico.

— **Meso v Celovcu** bo ceneje s 1. av-
gustom in sicer bo zdaj nastavljen cenejšo
ceno samo mesar Aleš. Veljalo bode pred-
nji del po 1 K 28 v in zadnji del po 1 K 52
vin. Drugi mesarji bodo tudi znižali, pa še
niso določili natančne cene. Če se ne bodo
kmalu odločili, bode pa posegel celovski
magistrat vmes in določil cene, tako se je
namreč sklenilo pri občinski seji.

— **Kupiti želi »Katoliška Bukvarna«** v
Ljubljani Stritarjeve spise, I. zvezek za sé,
ali skupno z drugimi zvezki v več izvodih.
Kdor proda celotno zbirko ali posamezne
zvezke, naj blagovoli naznaniti pogoje.

Štajerske novice.

— **Š Slavnost na čast pisatelju Muršecu.**
Dne 9. avgusta bo v Bišu velika slavnost
na čast domoljuba in pisatelju dr. Josipu
Muršecu. Ob tej priliki se bo na njegovem
rojstnem domu odkrila spominska plošča.
Slavnostni govornik na slavnosti bo gosp.
dr. Karol Vrstošek. Slavnosti se mnogo-
številno udeležijo tudi z murskega polja,
ptujskega polja ter iz celih slovenskih gor-
ic. Slava Muršecu!

— **Š Most čez Savinjo** gradi na Polzeli
okrajni zastop vranski. Zgradba bo, kot v
Letušu in na Paki, iz betona ter do jeseni
že dogotovljena! Podjetnik je neka firma
iz Gradca, ki je tudi že omenjena mostova
zgradila. Delavci so povečini domačini;
delo pri nizkem peglu Savinje naglo na-
preduje.

— **Š Suša.** Ptujski okrajni zastop je pre-
jel od vlade 40.000 K za podpora po suši
hudo prizadetim Haložanom. Za ta denar
se bodo, kakor poroča »Tagespošta«, de-
lale ceste v Haložah, da bodo siromaki
imeli s tem zaslužka — gospodje pa seve-
da dobili na lep način lepe ceste.

— **Š Pivo ne bo ceneje.** Štajerski pivo-
varnarji naznanjajo v posebnem oklicu, da
ne morejo znižati cene piva — rajši zapre-
jo svoje pivovarne in opustijo nadaljne iz-
delovanje piva.

— **Š Cesarsko jubilejno slavnost** prire-
dijo prihodnjo nedeljo veteranci v Ptuiju.
Ob 11. uri bo sv. maša na prostem, popol-
dne pa veselica v ljudskem vrtu.

Ljubljanske novice.

— **Ij Velik vojaški koncert** celotne vo-
jaške godbe pešpolka št. 27. se vrši to ne-
deljo na vrtu hotela »Union«. Koncert di-
rigira kapelnik Christoph osenne. Pri sla-
bem vremenu se vrši koncert v veliki dvo-
rani. Začetek ob 8. uri zvečer.

— **Ij Hišni posestniki mesta Ljubljane** se
opozarjajo, da je podati popise hiš in na-
povedi o najeminskem dohodku za pri-
redbo hišne najmarine za leti 1909—10 naj-
kasneje do 31. avgusta 1908 pri c. kr. dav-
čni administraciji v Ljubljani.

— **Ij Umrl je** včeraj ob 6. uri zvečer po
dolgem trpljenju nad vse marljivi mari-
janski gojenec in dijak II. državne gimna-
zije v Ljubljani, Dominik Grivec. Pogreb
bo v soboto ob 3. uri popoldne iz Marija-
nišča k Sv. križu. Prijubljenega dečka pri-
poročamo vsem njegovim tovarišem v
prijeten spomin in molitev.

— **Ij Naknadni nabori meseca avgusta.**
Meseca avgusta se vrši le en naknadni
nabor in sicer dne 5. avgusta. Ker se dne
5. avgusta ob 9. uri dopoldne vrši v šent-
peterski cerkvi odkritje spominske plošče
v Bosni palim vojakom, se prične nabor
že ob pol 8. uri zjutraj v »Mestnem domu«.

— **Ij Iz prisilne delavnice** v Ljubljani je
bil včeraj Josip Haslinger iz Gornje Avstrij-
ske ter jo je popihal v Gorico. Redarjem
se je zdel mož na cesti malo sumljiv, zato
so ga prijeli. Haslinger je rojen leta 1881;
všel je iz prisilne delavnice pred šestimi
tedni; sedaj so ga poslali nazaj v Ljub-
ljano, kjer ostane tri leta.

— **Ij Dragi udarec.** V gostilni pri »Zele-
nem hribu« v Ljubljani sta dne 18. marca
t. l. zvečer sitnarila zidarski pomočnik
Franc Levč in Franc Rome. Pri tem se je
Levč zapletel v prepir z Jožefom Šmi-
dom, nadsladarjem v Ljubljani. Konec te-
ga prepira je bil ta, da je Šmid udaril ali
sunil Levča v levo lice in ga ven zrinil.
Poškodoval mu je obe čeljustnici in mu
zmečkal vejo raztrojnega živca. Sodišče
je Šmida obsodilo na 300 K denarne globe
oziroma na tri tedne zapora.

— **Ij Ponarejene krone** krožijo po mestu.
Falzifikati so precej dobro izdelani, le bolj
temni so in se razločujejo po cvenku od
pravih kron.

— **Ij Umrl so:** Feliks Goričan, vrtnar-
jev sin, 2 meseca; Magdalena Schaeer,
proda'alčeva žena, 26 let. — V bolnici:
Ivan Blažič- gostač, 69 let; Kristina Erulj,
gostija, 67 let; Marija Klement, posestni-
kova hči, 28 let; Fran Fister, posestnikov
sin, 5 let; Karolina Jeršinovič, posestni-
kova hči, 11 mes.

Telefonska in brzolavna poročila.

NOVI GORIŠKI ŽUPAN.

— **Gorica,** 30. julija. Za župana je izvo-
ljen Jurij Bombig, dozda podžupan.

REKONSTRUKCIJA KABINETA.

— **Dunaj,** 31. julija. Z ozirom na praški
»Čas«, ki javlja, da bo baron Beck jeseni
ministrski kabinet popolnoma parlamen-
tariziral, torej nadomestil barona Biener-
tha in dr. Kleina s parlamentarcema, se z
Dunaja poroča, da je to resnično le, kar se
dr. Kleina tiče, ki sam ni rad minister in
tudi ni vzlic svoji veliki juristiški vednosti
nič kaj priljubljen. Minister za notranje
zadeve, Bienerth, pa čisto gotovo ne od-
stopi, ker je izrečna želja, če ne celo zah-
teva krone, da mora voditelj notranjih za-
dev biti več in nepristranski uradnik, ki
stoji nad političnimi boji.

K UMORU V TRSTU.

— **Trst,** 31. julija. Oblast zdaj ne dvomi
več, da je Foedransperg umoril pevko z
namenom jo oropati. — Vdovi Celich, pri
kateri je stanoval, je pravil, da je pevka,
katero je on v hišo privlekel, pravzaprav
žena ozir. ljubimka nekega njegovega pri-
jatelja, ki jo ni imel drugam »spraviti«.
Po umoru je Celicheva na Foedranspergu
zapazila, da je hudo opraskan in mu je
tekla iz nosa kri. Vprašala ga je, odkod
to, pa se ji je nalogal, da ga je zdelala pri-
jateljica njegovega prijatelja, zato ker jo
je »prijatelj« neznanokam pobrisal, njo pa
pustil obsedeti, ona pa da je Foedransper-
ga dolžila, da je on tudi kriv »prijatelje-
vega« bega in zato da se je vanj zakadila.
Foedransperg je zvit tiček in še zdaj taji,
da, celo preti policiji, da se bo pritožil,
ker ga po krivici drži v zaporu! — Upam,
da bo kmalu konec te komedije! — tako
je dejal sodniku. Policijskim agentom, ko
so prišli preiskovat stanovanje, ni hotel
dati ključa, češ, da ga ima njegov prija-
telj, ki z njim stanuje. Ta prijatelj se je
gotovo odnesel ključ. Stanovanje so odprli
siloma. Celichova je soboto dopoldne ob
pol 10. uri slišala na vrtu prepri v Foed-
ranspergovu hiši. Pevka je govorila ne-
kaj, da hoče odpotovati in imeti denar.
Dvakrat je zavpila, nato utihnila. Foed-
ransperg je, ko ga je vdova vprašala,
zakaj sta se prepirala, odgovoril, da je
hotela denarja. Celicheva je tudi poveda-
la, da je Foedranspergova žena umrla
pred tremi leti; ima dve hčerki, Eleonoro,
ki je stara 14 in Marijo, staro 8 let. So v
samostanu zagrebških redovnic v Drino-
polju. Otroka sta mu nedavno pisala, naj
jih vzame s seboj, kakor jima je ljububo-
val; da jim mar, če je on reven — se bo-
do že preživeli. — V svojem stanovanju
je Foedransperg večino stvari sam delal,
imel je tudi zelo umetne ključavnice in
zapone. Ali se je bal tatov, ali pa je imel
mного skrivati. »N. W. T.« poroča, da je
Foedransperg, ko je prišel nazaj iz Cari-
grada od vodstva orientalskih železnice,
leta 1902, šel na Dunaj k državno-želez-
niški direkciji za diurnista. Pravil je, da
mu je sultan obljubil 6000 kron, ker mu je
napravil neki album. Spisal je 17 strani
dolgo prošnjo na ministrstvo za zunanje
zadeve, da bi od sultana zahtevalo ome-
njeno vsoto. Bahal se je, da je v Turčiji iz-
delal več mostov, da je moral pobegniti
zaradi neke afere z neko žensko. Na Du-
naju so mu službo zato odpovedali, ker je
s turškim bodalom pretil oficijantu Babiču,
da ga bo zaklal. »W. A. Z.« poroča, da je
res zelo opravičen sum, da je Foedrans-
perg tudi morilec kočijažev.

— **Trst,** 31. julija. V stanovanju Foed-
ransperga so našli cele kupe tujih pisem,
kar kaže, da je tudi pozneje nadaljeval v
Ljubljani začetno ropanje poštne knjižice.
Foedransperg je izumil posebno orodje, s
katerim je kradel pisma. Preiskava se na-
daljuje tudi v tej smeri. Celicheva je izja-
vila, da je videla Foedransperga, ko je v
soboto čedil stanovanje.

PONAREJALCI DENARJA.

— **Budimpešta,** 31. julija. V Fueleoponal-
losu je orožništvo prijelo posestnika Tey-
lasi in njegova dva sinova, pri katerih so
našli celo skladišče ponarejenih 50 K ban-
kovcev.

V DONAVI SE UTOPILA.

— **Baja,** 31. julija. Sem je prišla z Dunaja
gospa Ana Glaser ter se je šla s prijateljci
kopat v Donavo. Obe sta utonili.

Pariz, 31. julija. V Ciguelu so bile po nekem zborovanju velike protiverske demonstracije povodom shoda stavkujočih delavcev. Zborovalci so streljali na vojake, na katere je bilo oddanih nad 100 strelcev. Tudi iz oken se je streljalo na vojake. Poveljnik vojakov je nad 20krat prosil ljudi naj mirujejo, ustrelil je štirikrat v zrak in potem šele med množico. En general, en podpolkovnik in trije stotniki so težko, več častnikov pa lahko ranjenih. Drugih oseb je 60 ranjenih.

London, 31. julija. Celo pri mirovnem kongresu, ki se zdaj tu vrši, ne dajo angleške žene, ki hočejo volivno pravico, miru. Ko je nastopil angleški minister Lloyd George in govoril o potrebi, da se izboljšajo napete razmere med Nemčijo in Anglijo, so suffragetke začele rjuti in ministri motiti. Ko je policija posegla vmes — kajti vrišč je bil peklensk — je minister dejal: »Če ženske res nimajo več inteligence kot te, ki tu na tak način kažejo, kako zelo jim je manjka, potem niso zrele za volivno pravico.«

Carigrad, 31. julija. Armenski patriarh je podal demisijo. Radi vednih manifestacij in zborovanj — danes je zopet velik shod — jako trpi trgovstvo. Guverner v Peri in nekaj njegovih uradnikov je odstavljenih, ker jih je ljudstvo javno označilo kot lopove. Naučni minister je odstopil. Za novega naučnega ministra je imenovan Hakki bej. Poljedelski minister Elim paša je prosil dovoljenja, da sme odpotovati v neko inozemsko kopališče. Po preteku ene ure se je pritožil, zakaj ne dobi odgovora. Odgovorilo se mu je, da more dovoliti sultan. Kljub temu je minister takoj odpotoval v Brindisi. **Nevarnost nastaja, ker nastopajo razni ekstremni govorniki, ki s svojimi ekstremnimi zahtevami pridobivajo ljudstvo na svojo stran.**

Malto dete so premnogokrat prispodobili malni nežni rastlini, katero mora vrtnar prisetkoma varovati pred vročino in mrazom, pred burjo in vremenom, skrbno vsak dan negovati, zalivati in čistiti, oskrbeti s hranljivo zemljo, ako hoče, da mu uspeva. Ta primerja je v istini jako na mestu. Nežno človeško rastlino, malega deteta, res ne goji vrtnar, pač pa vrtnarica, katere dan za dnevom ne misli na drugo, nego na prospek mladega bitja. Za nežno človeško rastlino je stara, skromna, neumetniška. Nestlejeva otroška moka, poplemenitena oblika ljudskega močnika iz mleka in dvopevca, gotovo najboljša hrana, ki zajamči nje uspevanje najsigurnejše

Pšenica za oktobar	11:14
Rž za okt.	9:38
Oves za okt.	8:26
Koruza za maj 1. 1909	7:60

Redni broj	God. opserviranja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celsiju	Vetrosti	Nebe	Poklapanje s istom st. u proš. god.
30	9. svod.	739.3	22.1	sl. jvzh.	jasno	00
31	7. zjatr.	38.9	16.3	"	del. obl.	
	2. pop	36.6	28.8	sl. jug	"	

Srednja včerajanja temp. 22.4°, norm 19.8°.

Prisega huronskega glavarja. Povest iz starejše misijoniske zgodovine kanadske. Cena 60 vtn., karton. 80 vin. — Krasna povest nas vede med divje Indijance, v njih velike jelkove gozde, do romantičnih jezer in rek Gorenje Kanade, in se vrši v prvi polovici 17. stoletja. — Popisuje nam krvave boje med Huronci in Irokezi, dvema sorodnima indijskima rodovima, ki sta po svoji telesni moči in hrabrosti presegala vsa sosednja plemena. Bralec občuduje pri teh divjih sinovih gozdov srčnost, vojniško spretnost in nenavadno premetenost v zasledovanju. Občuduje dalje zvestobo in požrtvovalnost hrabrih, belokožcem prijaznih Huroncev do svojega učitelja, francoskega misijonarja pl. Brebeu. Ta blagi „črnosuknez“, tako naziva Indijance misijonarja, pade vsled ponesrečenega boja Huroncev v roke krvoločnim Irokezom, katerih največja zabava je bila mučiti svoje žrtve in gledati, kako se ubogi ujetniki na groznem mučilnem kolu borijo s smrtjo. — Toda kaj vse tvega blagi Indijanec, da reši tuje misijonarja! — Povest bo z vsem zanimanjem in z veliko koristjo čital mlad, kakor dorašel bralec: ni pa toliko za prav male otroke, ker je, kakor vse Spillmanove povesti, polna zbujujilnih prizorov. — Nič manj zanimive so poprej izdane Spillmanove povesti. Povesti jezuita P. Spillmana imajo vse prednosti dobrega, koristnega berila, kakoršnega pogrešamo Slovenci; dosedaj so izšli sledeči zvezki:

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

CHRYSLER

obstoječe iz **ene sobe in kuhinje** se
tako od odda na Gruberjevem nabrežju št. 6,
poleg Dolenskega mostu.

kateri je več slovenskega in nemškega jezika ter izurjen tudi v trgovini.

tovarna oljnatih barv, Ljubljana.

kakor tudi: batist za dame, platnina, kostumi iz svetlega blaga, pique in platnena krila, dalje bluze s čipkami in iz batista, lister za gospode in dečke ter perilno blago za obleke kakor tudi blago za lahne poletne obleke.

1326 48

Ljubljana, Mestni trg števil. 5.

152, IX. Aiserstrasse 32, XVIII. Währingerstrasse 39 XIX. Döblinger Hauptplatz.
33, XIX. Hauptplatz 23.

Net Capital £ 20,000.00 Reserves total £ 8,000.00

vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnih, srečk,
dovis, valut in denarja.

Zamenitsya in eskontiranie

Деловна главница
11 К 2,000.000. 11

sprejema **vloge na knjižice** in **na tekoči račun** ter je obrestuje **od dne vloge** po

 4' 2 0 0.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst po kulantnem kurzu.

1. Rezervni fond :

\$ 900,000